

Europa als veelkleurig en chaotisch Gesamtkunstwerk

Beeldende kunst

De bonte tentoonstelling over Europa *The Painted Bird* doet expres niet aan duiding. „In de meeste musea is alles zo geconditioneerd.“

✎ Paul van der Steen 23 maart 2017

Verschillende stijlen figuratief en meer abstract werk gaan de confrontatie aan.

Foto Marres

Spiegelpaleis Europa was de titel die literatuur- en cultuurhistoricus Joep Leerssen gaf aan zijn zes jaar geleden verschenen verkenning van beelden en mythes die aan de basis staan van ons werelddeel. Niets - of althans weinig - is wat het lijkt. Verhalen en betekenissen zijn in Europa zelden eenduidig, hoe graag nationalisten ook een simpele, strak geordende oer-ordering voorspiegelen.

Beeldende kunst

The Painted Bird. T/m 13 augustus in Marres, Capucijnenstraat 98, Maastricht. Din-zon 11-17u. Inl: marres.org

Zo'n zelfde bont en chaotisch continent wordt bezoeker van *The Painted Bird* in Marres, huis voor hedendaagse cultuur in Maastricht, voorgeschoteld. Zo'n 750 vierkante meter aan muur, vloer en plafond is beschilderd. Daartussen staan ook nog enkele installaties. De *usual suspects* als mythologische figuren uit het oude Griekenland, Karel de Grote, de euro en Afrikaanse vluchtelingen delen hun plekjes met minder voor de hand liggende voorstellingen van onder meer gemanipuleerd voedsel, oerbossen, apen, spinnen en de Britse popmuzikant PJ Harvey. Verschillende stijlen figuratief en meer abstract werk gaan de confrontatie aan. Soms zelfs in één ruimte, zoals in de kamer die gedeeld wordt door het zachte, suggestieve penseel van de Taiwanese Cian Yu-Bai en het harde popart-achtige werk van Sarah Verbeek.

Het in een rijksmonument aan de Maastrichtse Capucijnenstraat gevestigde Marres onderging al eerder een totale transformatie voor een expositie. Eind 2015 zette kunstenaar Levi van Veluw het pand totaal naar zijn hand voor de expositie *The Relativity of the Matter*. Marres werd een installatie, een zintuigelijke ervaring. Dat smaakte naar meer, vertelt directeur Valentijn Byvanck. „Europa was een thema dat zich opdrong. Het was de tijd van de vluchtelingencrisis en het Brexit-referendum.”

The Painted Bird werkt minder desoriënterend op de bezoekers dan *The Relativity of the Matter*. De kamers, de gangen en het trappenhuis van wat ooit de woning van een brouwersfamilie zijn weliswaar flink onder handen genomen maar nog steeds herkenbaar.

De naam van de nieuwe expositie komt van de gelijknamige roman van Amerikaans-Poolse schrijver Jerzy Kosinski uit 1965. Gijs Frieling, deelnemend kunstenaar en regisseur van het project: „Een nogal gruwelijk, maar indrukwekkend boek over een Pools-joodse jongen die tijdens de Tweede Wereldoorlog zwerft door Oost-Europa, een gebied waar de landsgrenzen in die jaren verschillende keren verschoven. *The Painted Bird* is natuurlijk ook een mooie naam voor een tentoonstelling als deze.”

In april verschijnt een boek dat verhaalt over de totstandkoming van het Gesamtkunstwerk. In Marres zelf wordt expres niet aan duiding gedaan. „In de meeste musea is alles zo geconditioneerd”, vindt Frieling. „Het schilderij hangt er met daar omheen kale muur als een soort hygiënische zone. Ernaast of eronder hangt een bordje met uitleg over kunstenaar en werk. Het is interessant om te zien wat er gebeurt als je al die kaders loslaat, de schilderkunst uit die lijsten laat breken en de bezoekers onderdompelt.”

Bezoekers kunnen bij binnenkomst wel een bijbehorende soundtrack meekrijgen. Maar de geluiden, muziek en de door een kakkineuze stem voorgedragen tekstfragmenten zorgen eigenlijk vooral voor een nog bonter beeld. Het maakt dat bij *The Painted Bird* wel erg de nadruk komt te liggen op Europa als chaos en als nachtmerrie. Europa als bron van hoop en diversiteit en het dromen komen er bekaaidier vanaf.

‘The Painted Bird. Nachtmerries en dromen over Europa’ is tot en met 13 augustus te zien in Marres in Maastricht.

Mail de redactie